

Kanun Numarası	5538
Başlığı	BÜTÇE KANUNLARINDA YER ALAN BAZI HÜKÜMLERİN İLGİLİ KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERE EKLENMESİ VE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN
Kabul Tarihi	01/07/2006
Kabul Edildiği Birleşim	22.Dönem 4.Yasama Yılı 123.Birleşim
Cumhurbaşkanlığına Gidiş Tarihi	04/07/2006
Diğer Bilgiler	Son Dönem Tasarı Bilgileri ve Komisyon Raporları

Kanun Tasarısının Metni

Dönemi ve Yasama Yılı	22/4
Esas Numarası	1/1219
Başkanlığa Geliş Tarihi	29/05/2006
Tasarının Başlığı	Bütçe Kanunlarında Yer Alan Bazı Hükümlerin İlgili Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelere Eklenmesi ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı
Tasarının Özeti	2006 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda yer almaması gereken bazı hükümler ilgili kanun ve kanun hükmünde kararnamelere taşınmakta, 5018 sayılı Kanun kapsamında, bazı kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılmakta, bu sebeple 6245, 527, 3234, 3289, 3359, 4054, 4688, 4857, 5018, 5217, 5234, 5302, 5436, 5437, 5450 sayılı kanunlarda ve 78, 178, 190, 227, 320 ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde değişiklikler öngörülmektedir.)
Tasarının Son Durumu	KANUNLAŞTI

Komisyon Tipi	Adı	Giriş Tarihi	Çıkış Tarihi	Yapılan İşlem	Karar Tarihi
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe Komisyonu	02/06/2006	19/06/2006	Raporunu Verdi	13/06/2006
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu	02/06/2006	19/06/2006	Raporunu Vermedi	

Esas Komisyon Raporu(Sirasayısı) 1210

Kanun Numarası: 5538

Esas Alınan Tasarı Teklif : 1/1219

Birleşenler

[2/812](#)

AYRIŞIK OY

Tasarı hükümetin yasa yapma anlayışını göstermesi açısından ilginç bir örnek oluşturmaktadır. Hükümetin TBMM'ye sevkettiği Tasarı esas olarak bütçe kanunlarında yer alan bazı hükümlerin ilgili kanun ve kanun hükmünde kararnamelere eklenmesine ilişkin hükümleri düzenlemekle birlikte uygulamada karşılaşılan bazı sorunların çözülmesi veya ihtiyaç duyulan bazı düzenlemelerin yapılması amacıyla çeşitli bazı hükümleri de taşımaktaydı. Komisyon görüşmeleri sırasında Tasarıyla hiç ilgisi olmayan ve Ulaştırma Bakanlığının ihtiyaç duyduğu bazı düzenlemeleri içeren "Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi" Tasarı ile birleştirilmiştir. Bununla da yetinilmemiş komisyon görüşmeleri sırasında Tasarıya vergi yasalarında değişikliklerden çeşitli kamu kurumlarına kadro verilmesine kadar birçok konuyu ilgilendiren çeşitli maddeler önermelerle eklenmiştir. Sonuçta hükümetten Plan ve Bütçe Komisyonuna 25 madde olarak gelen Tasarı komisyondan 45 madde olarak çıkmıştır.

AKP ile birlikte yasama literatürüne girmiş olan "Torba Yasa" kavramı bile Tasarıyı tanımlamakta yetersiz kalmaktadır.

Tasarının katılmadığımız düzenlemeleri aşağıdadır:

- Tasarının 3 üncü maddesi

AKP İktidarı döneminde sürekli görev yolluğu ile ilgili dört düzenleme yapılmıştır. Bunlardan biri 1/1/2003 - 31/3/2003 tarihleri arasında geçici bütçeye konulan ve başka yere naklen ataması yapılanlardan harcırah talep etmediklerine ilişkin yazılı beyanda bulunanlara sürekli görev yolluğu ödenmeyeceğine dair hükmüdür. Diğer üç düzenleme ise 2003 yılı Bütçe Kanunu, 4969 sayılı yasa ile 5335 sayılı yasadaki düzenlemelerdir. Önce 2003 yılı bütçe Kanununa naklen ataması yapılanlardan sadece ilgili kurumca resen ataması yapılanlara sürekli görev yolluğu ödeneceği, bunun dışındaki ilgililerin yazılı talepleri üzerine gerçekleştirilen atamalar için ise sürekli görev yolluğu ödenmeyeceği hükmü kondu. Bütçe Kanununa konulan bu hükmün yürürlüğü CHP'nin başvurusu üzerine Anayasa Mahkemesince durduruldu. Hükümet bu kez bütçe kanununa konulan hükmün aynısını 22 Temmuz 2003 tarihli ve 4969 sayılı Kanun ile düzenledi. 4969 sayılı Kanundaki düzenleme, yerel mahkemelerin başvurusu üzerine Anayasa Mahkemesince iptal edilince bu kez benzer bir düzenleme 27 Nisan 2005 tarih ve 5335 sayılı Kanunla getirildi. 5335 sayılı yasa ile sadece zorunlu yer değiştirme, sınav, sağlık sebepleri ve eş durumu nedeniyle yapılan atamalar için sürekli görev yolluğu ödemesi yapılabileceği hükme bağlandı.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarından sonra kendilerine sürekli görev yolluğu ödenmeyen çok sayıda memur bakanlıklar aleyhine dava açmıştır. Dava açanlar, 5335 sayılı yasadaki hükmü de Anayasa Mahkemesine götürmeyi talep etmişlerdir.

Hakkında en çok dava açılan kurum Millî Eğitim Bakanlığıdır. Bakanlık çok sayıda talep nedeniyle Maliye Bakanlığına Anayasa Mahkemesinin iptal kararları sonrasında harcırah ödenip ödenmeyeceğini sormuştur. Maliye Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığına verdiği cevapta Anayasa Mahkemesi kararlarının geriye yürümeyeceğini ve geriye dönük harcırah

ödenmesinin yapılmayacağını belirtmiştir. Ancak Danıştay 2. Dairesi, Aralık 2005 tarihinde harcırahların 5 yıllık zamanaşımı içerisinde istenebileceğine karar vermiştir.

Danıştay'ın kararında aynen şöyle denilmektedir: Anayasa Mahkemesi kararlarının geriye yürümezliği kuralı ile 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanununun 10. maddesi hükmünün birlikte değerlendirilmesi sonucunda ise, söz konusu Anayasa Mahkemesi kararları uyarınca idarelerin harcırah ödemeleri konusunda yeniden bir değerlendirme yapıp, hak edilen harcırahi ilgisine ödemesi, hukukun üstünlüğü ilkesinin bir gereği olmasına karşın, idarelerin bu yükümlülüğünü yerine getirmeyerek hareketsiz kalması durumunda, ilgililerin hukuki sonuçlarından yararlanmak üzere 10. madde uyarınca haklarında kanunun öngördüğü işlemin yapılması için her zaman idareye başvurmaları ve isteklerinin reddedilmesi halinde de 10. maddede öngörülen usule uygun olarak idarî yargıda dava açmaları mümkün bulunmaktadır.

Kişilerin Bölge İdare Mahkemesinde açtıkları davalara ilişkin kararlarda davacılarla ilgili olarak hem olumlu hem de olumsuz kararlar vardır. Ancak Danıştay'ın söz konusu kararından sonra olumlu karar sayısı artmıştır. Artık mahkeme hâkimleri de harcırahların 5 yıllık bir zaman aşımı içerisinde açılabilirliğini karar vermeye başlamıştır.

Hükümetin Tasarının 3 üncü maddesiyle getirmek istediği düzenleme, yapılan tüm hatalı işlemlerin yargı kararlarına saygı gereği düzeltilmesi gayreti değildir. Çünkü hükümet 4 yıldır yargı kararlarını dikkate almadan inatla hatalı işlemini devam ettirmekteydi. Şimdi ne oldu da yapılan tüm hatalı uygulamalardan vazgeçmek için yasa tasarısına hüküm konmaktadır? Olan şudur: İşleyen yargı süreci hükümeti öyle bir noktaya getirmiştir ki, eğer hükümet hâlâ hukuka aykırı uygulama yapma inadını sürdürdüğü takdirde kaybedilen davalar nedeniyle önemli tutarlarda hazine zararı ortaya çıkacaktır. Hazine zararına sebep olanların sorumluluklarının altından kolayca kalkamayacakları açıktır.

Ancak, Hükümet hazırladığı bu tasarıda hâlâ hukuka saygılı davranmamaktadır. Çünkü Tasarının 3 üncü maddesinin son fıkrasında yer alan hükme göre, müracaat edenlere naklen atandıkları tarihte müstehak oldukları harcırah kanuni faiz uygulanmadan ödenecektir. Bu hükümle hukuka uygun davranmayanların gerçekleşen faiz tutarları kadar fazla ödemeye neden olmaktan dolayı ortaya çıkacak sorumlulukları ortadan kaldırılmak istenmekte ve hak sahiplerine yeni bir haksızlık yapılmaktadır.

- Tasarının 11 inci Maddesi

Sağlık Hizmetleri Temel Kanununa bir madde eklenerek mahalli idareler ve birliklerince verilen sağlık hizmetlerinden sadece memur kadrolarında görev yapanlar eliyle verilen sağlık hizmetlerinin resmi sağlık kuruluşunda verilen sağlık hizmeti kabul edileceği belirtilmektedir. Yani belediyelerin özel sağlık kuruluşlarından hizmet satın alma yoluyla sağladıkları hizmetler resmi sağlık hizmeti sayılmayacak. Bu düzenleme dış tedavileri bakımından önemlidir. Çünkü belediyeler özel sağlık kuruluşlarından dış tedavisi için hizmet satın alsalar bile bu düzenleme ile bu kuruluşlarda dış tedavisi yaptıranlar özel sağlık kuruluşunda tevdi ettirenler gibi muameleye tâbi tutulacaklar.

Bir süredir, Mahalli İdareler Birliği Semt Poliklinikleri bünyesinde ihale ile ağız dış sağlığı kuruluşlarından hizmet satın alınıyor veya belediyeler, “Belediye Ortaklı Ağız Dış Sağlığı Merkezleri” adı altında sağlık birimleri oluşturuyorlardı. Buralarda yaptırılan dış tedavileri de resmi sağlık kurumlarında yaptırılmış dış tedavi bedeli gibi muamele görüyordu.

Dış Hekimleri Odası, kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülmesi gerektiğini, belirtilen anlaşmalı kuruluşlarda çalışan hekimlerin kamu görevlisi olmadığını, hatta çoğunun kayıtlı olarak bile çalışmadığını ileri sürerek idari yargıda dava açmışlardı ve bir kısım davalarda iptal kararı alınmıştı.

Üniversiteye bağlı vakıf hastaneleri ile Devlet ve Üniversite Hastanelerinin gelirleri, hem kurumlar vergisine hem de KDV'ye tâbi değildir. Özel hastaneler ise hem kurumlar vergisine hem de KDV'ye tâbidir.

Bütçe Uygulama Talimatları ile belirlenen tedavi giderlerine ait fiyat listelerinin KDV dahil hazırlanması uygulamada sorunlar yaşanmasına neden olmuştur. Başlangıçta bu uygulama devletin bir kasasından diğer kasasına ödenen para olarak nitelenip önemsenmemişti.

Hükümet, 1/7/2003 tarihinde yürürlüğe giren 4905 sayılı Kanunla 657 ve 5434 sayılı Kanunlarda değişiklik yaparak Devlet memurları ile emeklilerin ve bunların bakmakla yükümlü buldukları aile fertlerinin muayene ve tedavilerinin, resmî sağlık kurum ve kuruluşları yanında Sağlık Bakanlığınca ruhsatlandırılan ve denetlenen özel sağlık kurumları ve kuruluşlarından da yararlanmalarını sağladı.

Bu durumda % 18 oranında KDV ödeyen özel sağlık kurumları ve kuruluşları ile KDV mükellef olmayan resmi sağlık kuruluşları arasında gelirlerini etkileyen farklı bir uygulama belirgin bir şekilde ortaya çıktı.

Hükümet, bu süreç içinde katma değer vergisi oranını 1/1/2005 tarihten geçerli olmak üzere % 18'den % 8'e indirdi ve 2005 yılından itibaren Bütçe Uygulama Talimatı ile eklerinde yer alan fiyatlar daha önceki yıllardan farklı olarak katma değer vergisi hariç olarak belirlendi.

Bu arada Sayıştay'ın bazı hesapların denetlenmesi sonucunda, resmi sağlık kurumlarına KDV'li fiyattan ödeme yapan sorumlulara tazmin hükmü verdiği kamuoyuna yansdı.

Kanun Tasarısının 11 inci maddesinde yapılan düzenleme ile bu soruna çözüm getirilmek istenmekte ve hastanelerin 1/1/2005 tarihinden önce düzenledikleri faturalardaki KDV tutarında yapılmış olan fazla ödemeler nedeniyle söz konusu şletmeler adına borç çıkarılmaz çıkarılmış olan borçların takibinden vazgeçilir denilmektedir. (Ancak belirtmek gerekir ki, eğer burada kast edilen şey Sayıştay'ın çıkardığı borç ise şletmeler adına borç çıkarılmaz ibaresi hatalıdır. Çünkü Sayıştay yargılamasında sorumlu olanlar idare değil sayman ve tahakkuk memuru sıfatını taşıyan görevlileridir.)

- Tasarının 13 üncü Maddesi

Tasarının bu maddesi ile Rekabetin Korunması Hakkındaki 4054 sayılı Kanuna bir geçici madde eklenmesi öngörülmektedir. Maddeye göre kurul üye sayısı yediye ininceye kadar mevcut 8 üye ile toplanabilir ve karar alabilir.

Düzenleme objektif ölçülerden uzak olup tamamen anılan kurulun üyesi olan bir kişiye yöneliktir.

4054 sayılı Kanununun 2/7/2005 tarihli ve 5388 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle kurulun daha önce 11 olan üye sayısı 7 olarak belirlenmiştir. Zaman içerisinde boşalan 4 üyeliğe atama yapılmamış ancak anılan yasa değişikliği gerçekleşmeden hemen önce kurula 8 inci üye atanmıştır. Kurula atanan 8 inci üyenin yasa değişikliği sonrasında da Kurulup toplantılarına katılma yönündeki arzusu sonucu kararların 8 kişiyle alınmış olması Rekabet Kurulunu birçok ihtilafın içine itmiştir. Esasen 8 üyeli yapıya rağmen toplantılar 7 üye ile gerçekleştirilmiş olsaydı herhangi bir sorun söz konusu olmayacaktı.

Bundan sonra da Kurulun 7 üye ile toplanması halinde yine sorun söz konusu olmayacaktır. Böyle bir çözüm varken 8 inci üyeliğe yani bir kişiye yönelik olarak yapılan bu düzenleme kanunların genelliği ve eşitliği ilkelerine aykırıdır.

- Tasarının 17 nci Maddesi

Tasarının 17 nci maddesi ile 4749 sayılı Kanuna “Geçici Madde 10”un eklenmesi öngörülmektedir.

Maddeye göre TCDD'nin yatırım programında yer alan projelere sağlanmış ve sağlanacak olan krediler için Hazinesin kredi sağlaması ve bunları TCDD'ye karşılıksız olarak tahsis etmesi için Bakanlar Kurulu yetkili kılınmaktadır. Bu kullanımların 4749 sayılı yasanın dış borç kullanımlarının bütçeleştirilmesi ve karşılığında yatırım harcaması gösterilmesi konusundaki 14. madde hükümlerinden muaf tutulması öngörülmektedir. Normalde 4749 sayılı yasanın tanımlar bölümünde “tahsis” tanımına göre bir borç ancak genel ve katma bütçeli kuruluşlara (yeni düzenlemeye göre 1 sayılı liste) tahsis edilebilir. Bu açıdan TCDD bir KİT olduğu için böyle bir karşılıksız tahsis bu tanımın özüne aykırıdır.

Konuya ilişkin 4749 sayılı Kanunun Devlet Borçlarının Bütçeleştirilmesini düzenleyen 14 üncü maddesinin 5 ve 6 ncı fıkraları şöyledir:

“Proje kredilerinden kullanılacak tutarlar için ilgili yıl bütçesinde kullanıcı kuruluşun talebine bağlı olarak kredi anlaşmalarında öngörülen kullanım dönemleri ve tutarlar göz önünde bulundurularak yeterli ödenek tahsis edilir. (Ek cümleler: 4969 - 31/7/2003/m.10 b- Yürürlük m.16 b) Ancak, dış proje kredisi ve hibe kullanımlarından kaynaklanan, katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi karşılığı iç kaynağın bulunamaması durumunda bu vergileri ve kur farklarından doğan maliyet artışlarını karşılamak amacıyla yılı yatırım programında yapılacak revizeler üzerine genel bütçeye dahil daireler ve katma bütçeli idareler bütçelerinin mevcut ya da yeni açılacak tertiplerine belirtilen vergiler ile maliyet artışlarını geçmemek üzere ödenek eklemeye ve bütçeleştirmeye, yıl içinde hak edişlerden doğan ihtilaflar sonucu tahakkuk işlemlerinin tamamlanamaması nedeniyle harcanamayan miktar ertesi yıl bütçesine devren ödenek kaydetmeye, devren ödenek kaydedilen miktarlardan projenin

tamamlanamaması nedeniyle kullanılma imkânı kalmayan tutarları iptal etmeye, Maliye Bakanı yetkilidir.

İkraz ve tahsis edilen krediler ve sağlanan Hazine garantileri kapsamında konsolide bütçeye tâbi kullanıcı kuruluşlarca yapılacak her türlü yatırım harcaması, yılı bütçesinin ilgili tertipleriyle ilişkilendirilir. Bu kapsamda, genel ve katma bütçeli kuruluşlar tarafından proje kredisi olarak kullanılacak her türlü imkânın, kullanımdan önce bütçeleştirilmesi esastır. Ayrıca, konsolide bütçe dışındaki kuruluşlar tarafından proje kredisi olarak kullanılacak her türlü imkânın kullanımdan önce kuruluşların kendi bütçeleri ve muhasebe sistemleri içinde ödenek ve gider kaydedilmesi esastır.”

Tasarı ile yapılan düzenleme bir anlamda, uzun zamandır devlet borçlarının kaydında ve bütçe açıklarına yansıtılmayan dış kredi kullanımı yolu ile yapılan kamu harcamalarında saydamlık sağlamaya yönelik olarak 4749 sayılı yasada getirilen dış proje kredilerinin kullanımı ile gerçekleştirilen kamu yatırım harcamalarının ödenekleştirme sisteminden de geri adım atılması anlamına gelmektedir. Bu harcamaların bütçeye gider yazılmaması eğilimi ise kamu açıklığının doğru hesaplanmadığı konusundaki görüşlere haklılık kazandıracak niteliktedir.

Aynı zamanda daha önceden ikrazen verilen kredilerin sonradan karşılıksız hale getirilmesi sonucu yapılacak muhasebe işlemlerinin de önce ikraz borcunun hazine bütçesinde ödenek ve gider yazılması sonra da gelir kaydedilerek silinmesi gerekecektir. Fakat Kanunda ifade edilen şekli ile bu tür işlemlerin de bütçenin gelir gider hesapları ile ilişkilendirilmeden yapılması borç silme operasyonları ve bunun boyutunun bir kamusal doküman olan bütçe dolayısı ile TBMMve kamuoyunun bilgisi dışında cereyan etmesine imkân vermektedir.

Bu konuda vurgulanması gereken bir diğer husus da yasa tasarısının 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanununun 14 üncü maddesine aykırılığıdır. 14 üncü madde “kamu idarelerini yükümlülük altına sokacak Kanun tasarılarının getireceği mali yükün orta vadeli program ve mali plan çerçevesinde hesaplanıp tasarılar eklenmesini amir hüküm olarak getirmiştir. Bu yasa tasarısında da alınacak kredilerin hazineye geri ödeme yükümlüğü sözkonusu olduğu halde bu yükü ilgili hiç bir veri tasarıda yer almamaktadır.

Sonuç olarak 4749 sayılı yasanın esas maddelerine yönelik olarak yapılan bu düzenlemeler bu yasanın temel felsefelerinden birisi olan saydamlık, mali disiplin ve borç kayıtlarının düzgün tutulması açısından geri adım sayılacak nitelikler taşımaktadır.

- Tasarının 18 inci maddesi

Tasarının 18 inci maddesinin son fıkrasında yer alan “Kanuna veya Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak kurulan kamu kurum ve kuruluşlarında ilgili mevzuatına göre çalıştırılmak üzere hekimlere, ikinci fıkrada öngörülen eğitimler aldırılmak suretiyle ve asli görevleri kapsamında, çalışmakta oldukları kurum ve kuruluşların asıl işveren olarak çalıştırdıkları işçilerin işyeri hekimliği hizmetleri gördürülür. Bu kurum ve kuruluşların diğer personel için oluşturulmuş olan sağlık birimleri işyeri sağlık birimi olarak da kullanılabilir.” şeklindeki 4857 sayılı İş Kanununun 81 inci maddesinin sonuna eklenmesi öngörülen bu düzenleme ile kamu kurumlarında çalışan kurum hekimlerinin bu görevlerinin yanı sıra işyeri hekimliği de

yapabilmeleri amaçlanmaktadır. Kurum hekimlerinin asıl görevleri ile işyeri hekimliğini bir arada yürütmelerinde hangi ölçütlerin dikkate alınacağı düzenlenmemiştir. Bu hekimlerin kurumda bakmakla yükümlü oldukları toplam personel için ayırmaları gereken süre ile, kurumun değişik işyerlerinde çalışabilecek işçilere nasıl bakacakları, bu görevlendirmede işyeri sayısı ve işçi sayısının dikkate alınıp alınmayacağı konusunda da bir düzenleme yapılmamıştır.

Bilindiği üzere kurum hekimleri esasen, hastalanan kurum personelinin tanı ve tedavi hizmetlerini vermektedir. Maddenin bu haliyle kabulü sonrasında, belediyelerde ve diğer kamu kuruluşlarında çalışan çok sayıda işçiye sadece ve sadece hastalandıklarında poliklinik hizmetleri verilecek olup gerçekte işyeri hekimliği hizmetlerinin yürütülmesine son verilmiş olacaktır. Öte yandan kurum hekimleri kanun hükmü uyarınca vermekle yükümlü oldukları koruyucu hekimlik hizmetlerini vermek için işyerlerine gitmek ve kurumdaki sağlık birimlerinden ayrılmak zorunda kalacaklardır.

Bu durumda kurum hekimliği görevleri kesintiye uğrayacak ya da ağır işyükü altında sadece poliklinik hizmetlerini verip koruyucu sağlık hizmetlerini veremeyecekler ve bu nedenle oluşan zararlardan da sorumlu tutulacak ve cezalandırılacaklardır.

İşyeri hekimliği gerek 4857 sayılı Kanununun 81 inci maddesinde gerekse bu madde uyarınca çıkarılan Yönetmelikte tanımlandığı üzere koruyucu hekimlik hizmeti yapmakla yükümlüdür. Nitekim bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde yapılan düzenlemelerde de işyeri hekiminin esas işlevi koruyucu sağlık hizmetleri olarak tanımlanmıştır. İşyerlerinde verilen koruyucu sağlık hizmetleri iki genel başlık altında toplanmaktadır.

1. İşçilerin sağlıklarının korunması doğrultusundaki sağlık kontrolleri, yani işyeri hekiminin tıbbi görevleri

2. İşçilerin çalıştığı çalışma ortamının görülmesi ve kontrolüdür.

İşçilerin sağlıklarının korunması doğrultusundaki sağlık kontrolleri içinde başlıklar halinde;

İşe giriş muayenesi (ön sağlık muayenesi) periyodik sağlık muayeneleri; gereği halinde ek ve tamamlayıcı muayenelerin yaptırılması, hastalıkların erken teşhisine, laboratuvar bulguları sayesinde işçilerin çalışma ortamında aldıkları toksit maddeleri ya da bunların vücut içinde parçalanma ürünlerinin tespitini, böylece de işçilerin maruz kaldıkları fizik ve kimyasal etkenler gözlemlenerek, şüpheli veya anormal bulguları olanların daha ileri kontrollerinin yapılmasını, tozlu ortamda çalışanların başta akciğer filmleri olmak üzere solunum fonksiyonlarının değerlendirilmesini, gürültülü işyerinde çalışanların işitme düzeylerinin tespiti ve kontrolünü yaparak işçilerin sağlıkları değerlendirilerek çalışmasına engel olduğu hallerde çalışma iznini iptal yetkisine sahiptir.

Meslek hastalığı dışı, üç haftadan uzun işten uzaklaşmalarla bütün meslek hastalıkları, iş kazaları ve sık tekrarlanan işten uzaklaşmalar halinde işe dönüş muayenelerinin yapılması; işçinin işyerinde iş değiştirmesi durumunda yapılan muayene; özelliği olan işçilere, bu arada ağır ve tehlikeli işlerde çalışanlara, gebe ve emzikli kadınlara, 18 yaşından aşağı gençlere, iki yaşından küçük çocuk sahibi annelere, malûl ve arızalıları,

alkoliklere, birden fazla iş kazası geçirmiş işçilere özel bir ilgi ve ihtimam sağlanması, işveren tarafından ihtiyaç gösterilen işçilerin muayenelerinin yapılması, işçinin kendi isteği üzerine yapılan sağlık muayenesi; işyeri hekiminin epidemiyolojik bir çalışma amacıyla ya da iş güvenliği ve iş hijyeni ile ilgili olarak bir kuruluşun isteği üzerine yapılan muayene, kaza halleri için işyerinde ilk yardım organizasyonu ve acil tedavinin yapılması, koruyucu aşıların yapılması ve izlenmesi, başlıkları altında topladığımız sağlık muayeneleri.

İşyeri hekiminin görevleri arasında bulunan işçilerin çalıştığı çalışma ortamının görülmesi ve kontrolünde ise; işyeri hekimi işçilerin yaşamlarının önemli bir bölümünü geçirdikleri çalışma ortamının özelliklerini iyi bilmelidir. Çalışma ortamı sadece işçilerin sağlığına zarar verici etkilerde bulunmakla kalmaz, aynı zamanda işçilerin fizik-psikolojik dengesini bozarak dikkat eşliğinin düşmesine, algılama kapasitesinin azalmasına yol açar ve iş kazalarına neden olur. Bu nedenle de işyeri hekimi işyerinin hijyen sorunlarını, işçilerin işe uyumlarını ve iş kazalarına ve meslek hastalıklarına karşı gerekli önlemler üzerine yapılan çalışmalara aktif olarak katılır ve önlemler üzerine de programlar geliştirirler. İşçilerin sağlıkları ile ilgili olarak çalışma ortamının periyodik kontrolünde (aydınlatma, havalandırma, teknik ölçümler, tozlar ve radyasyon, gürültü kontrolü vb.) ergonomi, iş kazalarından korunma, iş hijyeni ve çalışma ortamındaki kirlilik ana konular oluşturur.

Sonuç olarak kamu kurum ve kuruluşlarında işyeri hekimliği yapmak üzere kadrolu hekimlerin görevlendirilmesinin bu konuda düzenleme yapılmasının önünde bir engel bulunmamaktadır. Ancak kurum hekimlerine üstelik de hiçbir ölçüt belirlemeden bu işin bir ek görev olarak Kanunla verilmesi, görevin yapılmasını olanaksız hale getirecektir. Sadece kamu kurumlarında işyeri hekimi varmış gibi gösterilecek, işyerlerine de bizzat gidilerek verilmesi gereken koruyucu işçi sağlığı hizmetlerinin verilememesi, işçilerinin sağlığının korunamaması, hem iş gücü kaybı hem de sarf malzemesi yönünden daha pahalı olan tedavi edici hekimliğin ağırlık kazanması sonucunu da beraberinde getirecektir. Öte yandan hekimleri altından kalkamayacakları, hukuksal sorumluluk altına sokacağı gibi bu durum çalışma barışını da bozacaktır.

- Tasarının 26 ncı Maddesi

Tasarının 26 ncı maddesi ile 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 6 ncı maddesi değiştirilmektedir.

5302 sayılı Kanunun 6 ncı maddesine ikinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmektedir:

“Büyükşehir belediyesi bulunan illerde il özel idaresi bütçesinden, emniyet hizmetlerinin gerektirdiği teçhizat alımıyla ilgili harcamalar yapılabilir.”

Kanun tasarısının gerekçesinde standartlara uygun hizmet verebilmek için özellikle büyük şehirlerde emniyet hizmetleri alanında önemli yatırım ve harcamaların yapılması gerektiği ancak, bu harcamaların merkezi idare bütçesinden zamanında ve yeterli ölçüde sağlanamadığı belirtilmektedir.

İleri sürülen gerekçeler gerçekçi, ikna edici değildir. Ama asıl önemli sakınca emniyetin sahip olacağı araçların iki ayrı bütçeden temin edilmesi ve bunun sonucunda ortaya

çıkacak ayniyat kaydı ile ilgili sorunlardır. Bilindiği gibi tahakkuk esaslı muhasebe sistemine geçilmiştir ve bu malzemeler nereden temin edilmiş ise o idarenin mali tablolarında görülmelidir. Malzemeler il özel idare bütçesinde görülecek ama eşya ve araçlar emniyet idaresinde olacaktır. Kamu tarafından satın alınan eşyanın kaybolmaması tahsis amacı doğrultusunda kullanılması önemlidir. Fakat artık günümüzde bunlar kadar harcamaların şeffaflığı da önemlidir. Böyle bir uygulama şeffaflık ilkelerine de aykırıdır.

- Tasarının 35 inci maddesi

Tasarının 35 inci maddesi “öğretim görevlisi, okutman, araştırma görevlisi, uzman, çevirici ve eğitim-öğretim planlamacıları kadrolarına açıktan veya naklen atanabilmek için (doktora yapanlar hariç) Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından yapılacak merkezi sınavda başarılı olma şartı getirilmektedir. Ayrıca, bu sınavın yapılması ve sınavda başarılı olanların belirlenmesine ilişkin usul ve esasların Yükseköğretim Kurulunun teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenmesi esası getirilmektedir.

Anayasanın 131 inci maddesinde: “Yükseköğretim kurumlarının öğretimini planlamak, düzenlemek, yönetmek, denetlemek, yükseköğretim kurumlarındaki eğitim-öğretim ve bilimsel araştırma faaliyetlerini yönlendirmek bu kurumların Kanunda belirtilen amaç ve ilkeler doğrultusunda kurulmasını, geliştirmesini ve üniversitelere tahsis edilen kaynakların etkili bir biçimde kullanılmasını sağlamak ve öğretim elemanlarının yetiştirilmesi için planlama yapmak maksadı ile Yükseköğretim Kurulu kurulur” denilmektedir.

Anayasanın 131 inci maddesi gereğince, boş öğretim elemanı kadrolarına yapılacak açıktan atama sayılarının belirlenmesi ve bu kadroların yükseköğretim kurumları itibariyle dağıtımı, kullanımı ve diğer hususların Yükseköğretim Kurulu tarafından yapılması gerekmektedir. Bakanlar Kurulunun bu görev ve yetkileri tamamen veya kısmen kullanması Anayasaya aykırıdır. Yükseköğretim Kurulu tarafından yerine getirilmesi gereken kadro tasarrufu ile ilgili görevlerin Bakanlar Kuruluna yasa ile verilmesi, Anayasanın 130 uncu maddesindeki “Kanunla düzenleme” şartının yerine getirildiğini göstermez. Kanunla düzenleme zorunluluğu Yükseköğretim Kurulunca yürütülmesi gereken görevlerin yasa ile bir başka organa verileceği anlamına gelmez. Ayrıca Anayasanın 130 uncu maddesine göre Devletin yükseköğretim kuruluşları üzerindeki görevi denetim ve gözetimle sınırlıdır.

M. Akif Hamzaçebi
Trabzon

A. Kemal Deveciler
Balıkesir

Kemal Kılıçdaroğlu
İstanbul

A. Kemal Kumkumoğlu
İstanbul

EnisTütüncü
Tekirdağ

M. Mesut Özakcan
Aydın

Gürol Ergin
Muğla